

ΤΟ ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΕΝ ἐγνωρίζομεθα ἐκ τοῦ πλησίον. Οὔτε καὶ ἐξ ὄψεως. Οὐδέποτε εἶχομεν ἴδει ἀλλήλους. Μᾶς ἐχώριζε τὸ ἄγνωστον καὶ ἡ ἀπόστασις. Ἐκεῖνος διέμενεν ἀπὸ δωδεκαετίας περίπου εἰς τοὺς ἀντίποδας — εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐνασχολούμενος εἰς τὸ ἐμπόριον, ὁπόθεν ἡμέραν τινά, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, εἶχον λάβει τὸ πρῶτόν του γράμμα, δι' οὗ μὲ παρεκάλει, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς διὰ τίνα μικρὰν καὶ ἀσήμαντον ἐκδούλευσιν. Ἀλλ' ἦτο τόσον ἀφελὲς καὶ ἀνεπιτήδευτον τὸ ὕφος τοῦ ἀγνώστου ἐπιστέλλοντος, ὥστε διετέθην ἀμέσως συμπαθῶς.

Ἐκτοτε ἡ ἀλληλογραφία μας ἀνεπτύχθη καὶ ἐξηκολούθησε τακτικὴ καὶ ὁλονὲν ζωηροτέρα. Ἀπὸ τὰς πρώτας ἐπιστολάς του μὲ εἶχεν ἐλκύσει. Εἶχον τι τὸ ἰδιόρρυθμον. Ἐν αὐταῖς ἀνεκάλυπτον βαθμηδὸν ἓνα ὥραϊον χαρακτῆρα, εὐθυμον, ἀγαθόν, εἰλικρινῆ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι κατακτῶσι τὰς συμπαθείας. Ἀφ' οὗτου μάλιστα πνεῦμα οἰκειότητος ἤρξατο διαπνέον τὴν ἀλληλογραφίαν μας, εὗρισκον ἰδιάζον τι θέλγητρον καὶ ἐνδιαφέρον εἰς τὰς ἐπιστολάς του, ὥς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀρχαίου φίλου, μεθ' οὗ ἐπὶ μακρὸν συνέζησα καὶ συνεδέσθην δι' ἀνιμνήσεων ἀνεξιτήλων.

Ἡσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ τοῦ γράφω συχνὰ καὶ ἐκτενῶς. Μὲ ἤρσκε νὰ παρατείνω ὥς οἷόν τε τὴν μετὰ τοῦ ἀγνώστου φίλου νοερὰν συνδιάλεξιν. Ἐβλεπον ἄλλως τε ὅτι καὶ αὐτὸς ἐνησιμένιζεν ἐπίσης. Ἴσως διότι αἱ ἐπιστολαὶ μου προήρχοντο ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐπραγματεύοντο συνήθως περὶ νέων ἐξ Ἀθηνῶν. Εἶχον ἐννοήσει ὅτι ἡ νοσταλγία τοῦ ἐβάρυνε τὴν ψυχὴν. Τὰ θαυμάσια καὶ αἱ ἐκπλήξεις τοῦ Νέου

Κόσμου, ἐκεῖ κάτω, δὲν ἴσχυον νὰ τοῦ γλυκαίνουν τὴν πικρίαν τῆς ξενητεῖας. Ἐξῆ πάντοτε μὲ τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὴν δίψαν τοῦ ἐλληνικοῦ οὐρανοῦ καὶ μὲ τὸν ἄσβεστον πόθον νὰ παλινოსτήσῃ ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν πάτριον. — « Ἀλλ' ἄρά γε — μου ἔγραφε — θὰ ἀπολαύσω ποτὲ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ; ... »

..

Δὲν ἤξεύρω διατὶ τὸν ἔψαυε πολὺ συχνὰ ἡ σκέψις αὐτὴ ἢ σκιερὰ. Εἰς τὰς πλήρεις φαιδρότητος καὶ εὐφυΐας ἐπιστολάς του διέτρεχε συνήθως ἀδιόρατον τὸ μικρὸν αὐτὸ νεφύδριον. Δὲν ἔδιδα προσοχήν. Τὸ ἐξελάμβανον ἐξεναντίας ὡς τὴν ἀντίθετον ὄψιν γλυκειάς καὶ ἀδιασείστου προσδοκίας, ἡ ὁποία τὸν διεθέρμαιεν.

Ἐπειτα ἡ ἐνεργητικότης του δὲν τὸν εἶχεν ἐγκαταλίπει οὐδέποτε. Ὅλη ἡ ἐκεῖ μακρὰν διαμονή του ἐφαίνετο πλήρης δράσεως, πίστεως, δημιουργίας.

Δὲν ᾔτο ἀκόμη εἰκοσαέτης ὅταν μίαν ἡμέραν, συγκεντρῶσας ὅλον τὸ σθένος τοῦ χαρακτῆρός του, ἀπεχαιρέτισε τὰ βουνὰ τῆς Κεφαλληνίας, ἐζήτησε τὴν εὐχὴν τῆς μητρός του καὶ ὠπλισμένος μόνον μὲ τὴν πρὸς ἑαυτὸν πεποίθησιν, διέσχισε τὸν Ὠκεανὸν ζητῶν ἐργασίαν καὶ μέλλον εἰς τὴν ἐσχατιὰν ἐκείνην τῆς γῆς. Κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς Νέαυ Ὑόρκην, ἔνθα ἤλπιζεν ἐπὶ τὴν προστασίαν κάποιου ἐκεῖ συγγενοῦς του. Ἀλλ' ἐγκαίρως εἶχε πεισθῇ ὅτι μόνον ἐξ ἑαυτοῦ ὤφειλε νὰ ἐξαρτήσῃ πᾶσαν ἐλπίδα.

Καὶ ἐρρίφθη μετὰ καρτερίας καὶ θάρρους εἰς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Τὸ καθῆκον καθηγίασε τὰ πρῶτα κέρδη τῆς φιλοπονίας του. Ἐσπευσε νὰ τὰ διαμοιράσῃ μὲ τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία ὅμως θὰ ἐπροτίμα νὰ μὴ τὸν χωρισθῇ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της. Ὑποθέτω ὅτι δὲν ἐλησμόνει καὶ τὴν μόνην ἀδελφήν του, χήραν, μὲ τὰ δύο ὀρφανὰ της. Τοιαύτας λεπτομερεῖς δὲν μοὶ ἀνεκοίνου. Τὰς διέβλεπον ὅμως ἐκ πολλῶν ἐν τῷ μεταξὺ περιστάσεων.

Καὶ ἐμόχθει καὶ εἰργάζετο ἀδιχλείπτως. Τὰς ὥρας μόνον τῆς σχολῆς κατεγίνετο ἀναγινώσκων καὶ μελετῶν. Ἄνευ τῆς μελέτης θὰ μὲ ἐφόνευεν ἡ πλήξις, μου ἔλεγε. Ἐπεθύμει νὰ αὐξάνῃ τὰς ἐγκυκλοπαιδικάς του γνώσεις, ἃς ἐλυπεῖτο ὅτι

κατέλιπεν ἡμιτελεῖς ὁμοῦ μὲ τὰ βάθρα τοῦ γυμνασίου. Ἐξέμαθε τὴν γαλλικὴν, ἐγένετο δὲ καὶ τῆς ἀγγλικῆς ἐντελῶς κάτοχος· τοῦλάχιστον ἀμφοτέρων ἢ φιλολογία δὲν τοῦ ἦτο ξένη. Συχνὰ ἤρτυε τὰς ἐπιστολάς του διὰ παρεκβάσεων σχετικῶν, διανθῶν αὐτὰς μὲ θησαυροὺς χάριτος ἀσυνήθεις.

— Μὴ νομίσης δά, μοῦ ἔγραφε παίζων, ὅτι θηρεύω μόνον τὸν ὑλικὸν πλοῦτον. Μὲ ἠλεκτρίζει καὶ ἐκεῖνος τῆς διανοίας. Αὐτὸς δὲν χάνεται εὐκολα, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶνε ἄθυρμα τῆς τύχης. Διὰ τοῦτο μὴ παραξενεύεσαι ἂν με βλέπης συμφιλιώμενον καὶ μὲ τὸν Κερδῶν καὶ μὲ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν! Ἄλλὰ τίποτε δὲν ἤρκει νὰ τοῦ πληρώσῃ τὸ κενὸν τῆς ψυχῆς, ἣν τοῦ ἤνοιγεν ἡ στέρσις τῆς πατρικῆς του στέγης.

— «Θὰ ἀξιωθῶ ἄρά γε νὰ ἐπανίδω τὴν ποθητὴν μου πατρίδα, μὲ τὰς χλοεράς ἐξοχάς της καὶ τὰς γραφικὰς της κοιλάδας καὶ τὰ ῥωμαντικά της τοπία; Νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴ γλυκεῖά μου μαννοῦλα, ἡ ὁποία κάθε μέρα μὲ περιμένει; Εἶνε τόσο δὺστροπος ἡ τύχη ἡ ὁποία μὲ παρακολουθεῖ! »

..

Ἡ τύχη!

Συχνὰ μοῦ παρεπονεῖτο διὰ τὴν ἀγχιστροφίαν της. Τοῦ ἐφαίνετο ὡς ἐκ συστήματος δυσμενῆς. Μοῦ ἔλεγεν ὅτι διαβλέπει τὸν ἐχθρικὸν της δάκτυλον περιπλέκοντα τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰ σχέδιά του.

Δὲν ἤθελα νὰ τὸν πιστεύσω· τὸν ἐμεμφόμην ὡς μεμφίμοιρον. Τοῦ ὑπενθύμιζον ὅτι ἔγκειται εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀποδίδῃ εἰς ἑαυτὸν μὲν τὰς καλὰς εἰς δὲ τὴν τύχην τὰς κακὰς ἐκβάσεις τῶν πραγμάτων.

— «Ἐπειτα—τοῦ ἔγραφα—τόσῳ τὸ καλλίτερον: νὰ μὴ χρεωστῇς τίποτε εἰς τὴν εὐνοίαν τῆς τύχης. Ὅ,τι ἔχεις, ὅ,τι ἀπολαμβάνεις, ὅ,τι εἶσαι, νὰ ἀνήκῃ εἰς σὲ καὶ μόνον, νὰ εἶνε προῖον τῆς ἰδίας σου ἐπιμονῆς καὶ πρωτοβουλίας.»

Καὶ ἀληθῶς. Εἶχον σχηματίσει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἦτο ἐκ τῶν κραταιῶν ἐκείνων καὶ χαλυβδίνης θελήσεως χαρακτῆρων, οἱ ὅποιοι ἠμποροῦν νὰ δαμάζουν τὴν τύχην καὶ νὰ διασκελίζουν τὰ ἐμπόδιά της.

Ἄλλὰ τοῦ ἔλειπεν ἐν μικρὸν ἀπαραίτητον ἐλατήριον: ἡ

αἰσιοδοξία. Εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του κατεστάλαζεν ἐνίοτε ὁ δισταγμὸς καὶ ἡ ἀμφιβολία ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀρκεῖ νὰ σκιάσῃ καὶ τὰς πλέον φωτεινὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας.

Καὶ ἐνῷ πολλάκις μοῦ ἀνέφερε περὶ ἀντικειμένων παιδρῶν καὶ ἐπεισοδίων θελκτικῶν τῆς ἐκεῖ διαμονῆς του, ἐνῷ μοῦ ἐζωγράφιζε μὲ τὰ πλέον δροσερὰ καὶ ρόδινα χρώματα τὴν εἰκόνα τῆς κύκλῳ του ἀνελλισσομένης πολυδαιδάλου ζωῆς, αἴφνης ἀποτόμως, ὥσανεὶ χεὶρ ἀόρατος νὰ παρενέβαλλεν ἀμαυρὸν πέπλον μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ τοῦ κόσμου. κατέληγεν εἰς τὴν συνήθη λυπηρὰν ἐπώδον :

— « Τί τὰ θέλεις ! Ἡ εὐτυχία μοῦ φαίνεται σὰν ψεύτικη εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. »

* *

Ἐν τούτοις ἔτρεχεν ἀκούραστος ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς εὐτυχίας αὐτῆς, πρὸς ἣν κατὰ βάθος ἐδυσπίσται. Ἡ ἐνεργητικότης του, ἡ φιλοπονία του, ἡ ἐπιμονή του κατ' οὐδὲν ἐμειοῦντο. Ἐβάδιζεν ἐμπρός.

— « Διὰ νὰ συλλάβω τί ; — συνεπέραιναν ἐν τέλει εἰρωνευόμενος ἑαυτὸν — μίαν σκιάν !

Ἄλλ' ἀπὸ τίνος χρόνου ἡ νοσταλγία τὸν εἶχε κυριεύσει πολὺ, τοῦ εἶχε λιγύσει τὸ θάρρος. Δὲν ἐσκέπτετο ἢ πότε νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα. Καὶ ὥς νὰ μετεμελεῖτο τῶρα ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἔζησε μακρὰν, ὥς νὰ ἡσθάνετο τύψεις συνειδότος ὅτι ἡ ἀπουσία του ἐπείχρaine τὰς ἡμέρας τῆς μητρὸς του, μοῦ ἔγραφε :

— « Δὲν εἰξεύρω κ' ἐγὼ τί θέλω, τί ζητῶ ἐδῶ εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον, ποῦ ἐθυσίασα σὰν ἐξόριστος τὰ καλλίτερα ἔτη τῆς νεότητός μου. Φοβοῦμαι μήπως παρεξηγῶ τὸν ἑαυτόν μου. Διατὶ ἦλθα ; διατὶ μένω ; διὰ νὰ γένω τάχα ἐκατομμυριῦχος ; Δὲν εἶνε δύσκολον εἰς τὸν παράδοξον αὐτόν τόπον. Ἄλλ' ἐγὼ αἰσθάνομαι πῶς δὲν εἶμαι πλασμένος δι' αὐτό. Ὅσω περισσότερα ἀποκτῶ τόσῳ μοῦ φαίνεται πῶς καὶ τι ζηραίνεται μέσα μου, καὶ τι ἐξατμίζεται ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου. Ὅχι, ὄχι· ἐγὼ δὲν θέλω νὰ γίνω χρηματοκιβώτιον. Θέλω νὰ διαφυλάξω τὰ ὀλίγα ἰδανικά μου. Ἐπειτα μοῦ φθάνουν ὅσα ἐκέρδισα. Μὲ αὐτὰ θὰ ἡμπορέσω νὰ ζήσω

ἐν ἀνέσει μεθαύριον μαζί μὲ τῇ χρυσῇ μου μαννοῦλα, χωρὶς στενοχωρίας. "Ω ! πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τῆς ἀποδώσω δικαιοσύνην· ἀρκετὰ τὴν ἐφαρμάκωσεν ὁ χωρισμός μου . . . ἔπειτα . . . τίς οἶδεν . . . πιθανὸν νὰ ἔχω καὶ κανὲν ἄλλο ὥρτιον ὄνειρον, τὸ ὁποῖον νὰ με περιμένῃ ἐκεῖ πέραν συνδεδεμένον μὲ τὰς προσφιλεῖς ἀναμνήσεις τῶν παιδικῶν μου χρόνων!"

Ποῖον ἦτο ἄρά γε τὸ γλυκὺ αὐτὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον τὸν ἐθώπευε, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐστρέφετο διαρκῶς προσηλωμένη ἡ ψυχὴ του ; Δὲν μοῦ ἐξηγήθη ποτέ. Μὲ ἄφινε νὰ τὸ μαντεύσω ἴσως.

Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν κάποτε, θέλων νὰ τοῦ διασκεδάσω τὰ σύννεφα τῆς δυσθυμίας του, τὸν προέτρεπον ν' ἀνοίξῃ τὴν ψυχὴν του εἰς κανὲν αἶσθημα, νὰ προσέξῃ εἰς τὸν ἔρωτα καμμιᾶς ἐκ τῶν τόσων θελκτικῶν Σειρήνων τοῦ Νέου Κόσμου, τὰς ὁποίας μὲ τόσον ζωηρὰς γραμμάς μοῦ περιέγραφεν, ἐκεῖνος δὲν ἔλειψε νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ :

— « . . . Ἡξεύρω πῶς ὁ ἔρος ἐξωραΐζει τὸν βίον, νικᾷ τὰς λυπηρὰς σκέψεις, καὶ καθιστᾷ θελκτικὰ καὶ προσφιλῆ τὰ γύρω μας ἀντικείμενα· ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο κλείω τὴν ψυχὴν καὶ τὰ ὦτα μου εἰς τὸ μελωδικόν του ἄσμα, ὡς ὁ πλάνης Ὀδυσσεύς ! "Ὁχι, ὄχι ! Δὲν θέλω, δὲν ἠμπορῶ, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶ ὅτι ἀλλαχοῦ ἴσως μὲ περιμένει αὐτὴ ἡ εὐτυχία, ἐὰν εἶνε εὐτυχία καὶ ἂν ὑπάρχῃ πράγματι· καὶ ὅτι ἐγώ, πτηνὸν ἐδῶ ἀπόδημον καὶ διαβατικόν, δὲν ἔχω κανὲν δικαίωμα νὰ πλέξω τὴν φωλεάν μου εἰς ξένην στέγην καὶ ὑπὸ οὐρανὸν ξένον ! . . . »

"Ἐκτοτε πλέον δὲν τοῦ ἔθιξα τὴν ἀδράν αὐτοῦ χορδὴν. Μοῦ ἐνέπνεε σέβας τὸ μυστικόν του, τὸ ὁποῖον μὲ συνεκίνει πολὺ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω.

Ἐν τούτοις αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ ὁ ἰδιότροπος νοσταλγὸς ἔζη πλέον μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου του. Αὐτὴ ἡ σκέψις τὸν ἐζωογόνοι. Μοῦ ἔγραφεν ὅτι προσπαθεῖ συντόμως νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ὑποθέσεις του, νὰ περισυλλέξῃ τὰ χρήματά του, ὅσα εἶχεν ἀπησχολημένα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔδαφος τῆς ἐξορίας του τὸ ἄριλον.

Τελευταῖον εἶχον λάβει διεξοδικήν του ἐπιστολήν ἐκ τινος πόλεως πλησίον τῆς Νέας Ὑόρκης. Εἶχε μεταβῇ ἐκεῖ δι' ὀλίγας ἡμέρας ὅπως ἐξομαλύνῃ τοὺς λογαριασμοὺς του με ἄποιοι ἀνταποκριτὴν του δύστροπον. Ἦτο ἡ τελευταία ἀσχολία του αὐτῇ. Δὲν τοῦ ὑπελείπετο ἢ νὰ πραγματοποιήσῃ πλέον τῆς ἐπιστροφῆς του τὸ ὄνειρον.

Ἡ ἐπιστολή του, πρώτην τότε φοράν, ἔλαμπεν ἀπὸ αἰσιοσιδοξίαν, ἀπὸ εὐφροσύνην, ἀπὸ εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν μετέδιδε καὶ εἰς ἐμέ, ἐφ' ὅσον διέτρεχον τὰς ὥραίαις καὶ γοργὰς σελίδας τῆς. Περιέγραφε μὲ ἀσυνήθη φαιδρότητα τὰς ἐκεῖ ἐντυπώσεις του, ἐνδιατρίβων εἰς χαριεστάτας λεπτομερείας. Θὰ ἔμενεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐβδομάδας. Τὸ μόνον ποῦ τὸν ἐστενοχῶρει ὀλίγον ἦτο ὅτι, ἔνεκεν παρεξηγήσεως ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου, ἐνθα κατέλυσεν, τοῦ διέθεσεν ἓν δωμάτιον εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἐνῷ αὐτὸς εἶχε συμφωνήσει τὸ πρῶτ' μὲ τὸν ὑπάλληλον ἐν ἄλλο εἰς τὸ δεύτερον. Ἀλλ' ὁ ξένος, ὅστις τὸ κατεῖχεν, ἀνέβαλεν αἰφνης τὴν ἀναχώρησίν του διὰ δύο-τρεῖς ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ ἀνεβοκαταβαίνει ἀτελευτήτους βαθμίδας, ἕως οὗ κενωθῇ ἐκεῖνο, διότι ὅλα τὰ διαμερίσματα ἦσαν κατειλημμένα. Αὐτὸ δὲν τὸν ἐδυσκόλευε καὶ τόσον. Τὸν ἠνώχλει κυρίως διότι ἡ ποδιά τοῦ παραθύρου του ἦτο χαμηλή, τὸ δὲ κάτωθι χάος τόσον μέγα, ὥστε ὅταν ἐπλησίασε νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου ἐκτεινομένην μεγελοπρεπῇ πέριξ σκηνογραφίαν, τοῦ ἐφάνη ὡς νὰ τὸν εἴλκυε πρὸς τὰ κάτω ἡ χαίνουσα ἄβυσσος. Ἐκλείσεν ἀμέσως τὸ παράθυρον καὶ διέταξε τὸν ὑπηρέτην νὰ τὸ ἀνοίγῃ μόνον καθ' ἣν ὥραν θὰ ἀπουσιάζῃ, διὰ νὰ ἀερίζεται τὸ δωμάτιον, καὶ ἔπειτα νὰ τὸ κλείῃ. Ἦθελεν, ὅταν ἐπέστρεφε, νὰ μὴ εὐρίσκῃ τὸ ὑέλωμα ἀναπεπταμένον. Καὶ προσέθετε :

— « Βλέπεις τί παράξενος ποῦ σοῦ ἔγινα ; Δὲν σοῦ λέγω ἐγὼ ὅτι ἂν μείνω ἐδῶ θὰ χάσω τὸν χαρακτῆρα μου ; »

Καὶ ἡ ἐπιστολή του ἐξηκολούθει ἐκτάκτως φαιδρά, περιγραφικῇ, μὲ λεπτομερείας ποικίλας, ἃς καθίστα ἐνδιαφερούσας χάρις καὶ εὐφυΐα σπινθηροβολοῦσα.

Ἀλλ' ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς, κάτωθι τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ὀνόματός του, εἰς τὸν ὀλίγον λευκὸν χῶρον, ποῦ εἶχεν ὑπο-

λειφθῇ, ὥσάν νὰ παρέλειψε τάχα κάτι τι λησμονηθέν, κάτι μοιραίως ἀναπόδραστον, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ καὶ ἓν ὑστερόγραφον ;

— « Υ. Γ. Δὲν ἤξεύρω ὅμως διατί, ὅσῳ πλησιάζει ὁ καιρὸς ποῦ θὰ ἔλθω νὰ φιλήσω τὸ χῶμα τῆς πατρίδος μου καὶ τὴν δεξιὰν τῆς μητρός μου, τόσῳ μιὰ ἀκατανόητος προαίσθησις μὲ βασανίζει. Ὅσάν νὰ φοβοῦμαι τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ποῦ μὲ περιμένει. Εἶνε ἀνοησία, τὸ ἐννοῶ· ἀλλὰ ἡ τύχη; Λησμονεῖς τὰς ιδιοτροπίας της ;

* *

Μὲ διέθεσε ὀλίγον κακῶς τὸ ὑστερόγραφόν του. Μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν διεγείρει ἡ ἀνακάλυψις μικρᾶς κηλίδος τῆς ἐπὶ λευκῆς καὶ ἀσπίλου ἐπιφανείας· τί ἐζήτει τάχα τὸ μελανὸν αὐτὸ σημεῖον ἐν μέσῳ τῆς αἰθρίας καὶ τῆς χαρᾶς, ἡ ὁποία ἠκτινοβόλει εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, τὴν πλήρη ἐλπίδων καὶ οἰωνῶν αἰσίων.

Τὸ ἀπέδωκα καὶ πάλιν εἰς τὴν ιδιοσυγκρασίαν του. Τί πταίει, ἀφοῦ ἡ ἀπαισιοδοξία κυκλοφορεῖ ἀσυνειδήτως εἰς τὰς φλέβας του ;

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπρόκειτο νὰ τοῦ ἀπαντήσω. Μοῦ ἔγραφεν ὅτι ἀπαιτεῖ νὰ τὸν περιμένῃ γράμμα μου μόλις φθάσῃ εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Εἶχον παρέλθει δύο-τρία ταχυδρομεῖα χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσω. Δεληθότως τὸ ἀνέβαλλον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

Ἐνα πρωτὶ ἐκάθισα εἰς τὸ γραφεῖον μου ἀποφασιστικῶς. Ἐπρεπε νὰ τοῦ γράψω διὰ νὰ προφθάσω τοῦλάχιστον τὸ ταχυδρομεῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Ἀλλὰ παραδόξως δὲν εἶχα καμμίαν ὀρεξιν. Δὲν ἠδυνάμην νὰ σύρω γραμμὴν, νὰ συλλάβω μίαν ἰδέαν. Εἶχον ἐγερθῇ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δύσθυμος καὶ ἀνιῶν τὴν ἀνεξήγητον καὶ ἀόριστον ἐκείνην ἀνίαν, ἥτις μᾶς καταλαμβάνει ἐνίοτε ἄνευ ὥρισμένης αἰτίας.

Ἐξω ὁ οὐρανὸς ἦτο κατηφὴς καὶ συννεφώδης. Ἄλλ' ἡ ὁμίχλη τῆς ψυχῆς μου ἦτο μεγαλειτέρα. Μοῦ ἔπταιον ὅλα, ὁ καιρὸς, ἡ μελάνη, ἡ πέννα, πᾶς θόρυβος, πᾶς ἤχος.

Ἠγέρθην, ἤναψα ἓν σιγάρον καὶ ἤρχισα βηματίζων ἐπὶ

τινας στιγμάς· ἤθελα νὰ ἀποβάλω καὶ τι ποῦ μοῦ συνέ-
σφιγγε τὴν καρδίαν.

Κατ'ἐκείνην τὴν ὥραν εἰσῆλθεν ὁ γραμματοκομιστὴς κο-
μίζων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ γραφείου· ὡς νὰ ἐζήτουν ἀ-
φορμὴν ἀντιπερισπασμοῦ, ἔλαβον ἐκ τοῦ σωροῦ τυχαίως μίαν
ἐφημερίδα. Ἦτο ἡ Ἀτλαντὶς τῆς Νέας Ὑόρκης.

Τὴν ἤνοιξα μηχανικῶς χωρὶς νὰ με κινή ὀρεξεις πρὸς ἀνά-
γνωσιν. Αἰφνης εἰς τὴν τρίτην σελίδα συναντῶ ἐν ὄνομα τυ-
πωμένον μὲ ἀραιὰ στοιχεῖα. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ φίλου μου.
Ἀνετινάχθην ὡς δι' ἡλεκτρικοῦ ρεύματος. Μία φρικία-
σις τρόμου διῆλθε τὸ σῶμα μου. Προσπαθῶ νὰ ἀναγνώσω.
Ἄλλ' αἱ γραμμαῖ, αἱ λέξεις, τὰ στοιχεῖα στροβιλίζονται συγ-
κεχυμένα εἰς τὰ βλέμματά μου. Προχωρῶ ἀσθμαίνων· εἰς τὰς
πρώτας γραμμὰς αἰσθάνομαι τὴν πνοὴν μου συνεχομένην·
δὲν τολμῶ νὰ πιστεύσω. Μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ὑφίσταμαι πα-
ραισθησίαν, ὡς νὰ μὲ πνίγη ἐφιάλτης.

Καὶ ὅμως ἡ πραγματικότης ἐβόα ἀδυσώπητος, ἀνηλεὴς
εἰς τὰς ὀλίγας ἐκεῖνας γραμμὰς, αἱ ὁποῖαι ἐνεψυχοῦντο ἐν
τῇ φαντασίᾳ μου ὡς τόσοι δαίμονες τοῦ Ἄδου, ἐν μέσῳ τῶν
ὁποίων ἀνέκυπτεν ἀγρίως καὶ ἀπαισιῶς καγχάζουσα μία
Ἐριννὺς—ἡ Τύχη!

Ἡ εἰδησις ἦτο φεῦ ἀληθής. Ἀνέφερεν ὅτι τὴν δεῖνα νύ-
κτα πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῇ ἐν τῷ πέμπτῳ ὀρόφῳ τοῦ δεῖνα
ξενοδοχείου ἐν τῇ δεῖνα πόλει—καὶ ἐσημειοῦντο ἀκριβῆ ἀμ-
φοτέρων τὰ ὀνόματα. Πανικὸς κατέλαβε τοὺς ἐνοίκους, οἱ
ὅποιοι ἠγέρθησαν ἔντρομοι προσπαθοῦντες νὰ σωθῶσι διὰ τῆς
φυγῆς. Ἄλλ' εἰς μόνον δὲν ἐπρόφθασε νὰ διαφύγῃ τὸν κίνδυ-
νον, ὁ νέος K*** ὅστις ὅταν ἀφυπνίσθη ἐκ τῶν κραυγῶν εὐρέθη
περιεζωσμένος ὑπὸ τοῦ πυρός, οὐ αἱ φλόγες εἶχον ἀποκλείσει
πᾶσαν διέδοξον, καὶ εἶχον ἤδη εἰσορμήσει εἰς τὸν κοιτῶνά του.
Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἐκαίετο ζῶν. Κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκεί-
νην στιγμὴν ὁ ἀτυχὴς νέος, ἑξαλλος, ἐν ἐσχάτῃ ἀπογνώσει,
ἤνοιξε τὸ παράθυρον καὶ ἐκεῖθεν ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλὰ
ματαίᾳ ἐλπίς. Τὸ ὕψος ἐκεῖθεν ἦτο τόσον, ὥστε πεσὼν κατε-
συνετρίβη ἐκπνεύσας μετ' ὀλίγον ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων!

Πολλάκις ἡ ἀπώλεια φιλτάτων προσώπων μοῦ ἐξέσχισε

τὴν καρδίαν. 'Αλλ' ὁ θάνατος τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου φίλου, ἀγνοῶ διατί, μοῦ φαίνεται ὥσάν νὰ ἀφήρесе κάτι τι καὶ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου ζωῆς !

'Αθῆναι, 'Απρίλιος τοῦ 1896.

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΚΟΡΩΝΗ ΚΑΙ ΟΡΝΙΘΑ

(μῦθος Κριλώφ).

ΟΠΟΤΑΝ τοῦ Σμολένσκη ὁ δοῦξ ὁ φημισμένος, κατὰ τῆς αὐθαδείας μὲ τέχνην ὠπλισμένος, εἰς τοὺς Βανδάλους ἔστησε παγίδα ἐξαισίαν τὴν Μόσχαν ἐγκαταλιπὼν εἰς τὴν λεηλασίαν, τότε ἀθρόοι κάτοικοι αὐτοστιγμὴ συνῆλθον καὶ ὅλοι ἐξῶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ἐξῆλθον ὡς ἐκ κυψέλης ἐξορμᾷ τῶν μελισσῶν τὸ σμήνος,

'Αλλὰ κορώνην μίαν ὁ θόρυβος ἐκεῖνος

διόλου δὲν φοβίζει·

'Απὸ οἰκίας δῶμα

παρατηρεῖ, καὶ ἥσυχος, τὴν μύτην καθαρίζει.

— Καὶ πῶς, κουμπάρα μου, ἐδῶ εὐρίσκεσαι ἀκόμα ;

'Ορνιθα ἐξ ἀμάξης κράζει·

« Δέν, ὁ ἐχθρὸς μας πλησιάζει. »

— Κ' ἐμένα τί μὲ μέλει ;

ἐγὼ μὲ θάρρος μένω· « Ἄς φύγῃ, ἐὰν θέλῃ, ἢ μάντις ἀποκρίνεται, ἢ ἰδική σας ἢ φυλή· εἶνε γνωστό, γὰρ φάγωμα ὅτι δὲν εἰμ' ἐγὼ καλὴ· καὶ μὲ τοὺς ξένους ἤμπορῶ ἐξαίρετα νὰ ζήσω καὶ ἴσως τύχῃ μάλιστα καὶ κάτι ν' ἀποκτήσω, κανένα κοκκαλάκι, ἢ τυρί.

χαῖρε καὶ κατευόδιο μαλλιάρη ! »

Καὶ πράγματ' ἡ κορώνη μένει.

'Αλλὰ ποῦ εἶνε τ' ἀγαθὰ ποῦ ἐμετροῦς· ἐκεῖνα ;

Ἄμα τοὺς ξένους ἄρχισε νὰ τοὺς θερίζ' ἡ πεῖνα, εὐρέθη ἔξαφνα βρασμένη.

Ὅμοίως καὶ ὁ ἄνθρωπος συχνὰ ἀνοηταίνει·

στὴν εὐτυχίᾳ φέρεται, θαρρεῖ πῶς θὰ τὴν φθάσῃ·

ἀλλ' ἅμα ἰδῇ καὶ λογαριάσῃ,

σὰν τὴν κορώνην τὴν παθαίνει.